

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacțiua și Administrațiua
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Examenul de conștiință în viața spirituală

Unul dintre mijloacele esențiale ale vieții duhovnicești este examinarea conștiinței. Experiența duhovnicească începe prin purificarea sufletului de patimi, prin eliminarea gândurilor tulburătoare, pentru a ajunge la apatie, la independență și indiferență față de patimi. Dar cum vom elimina din sufletul nostru gândurile, simțirile cele rele și patimile, dacă nu le vom cunoaște?

A te cunoaște pe tine însuși este știința cea mai necesară vieții omenești; și este mai bine să-ți cunoști toate defectele, decât să pătrunzi toate secretele statelor și enigmele naturii. Această știință este cu atât mai frumoasă cu cât ea nu este numai cea mai necesară, ci și cea mai rară dintre toate. Ne aruncăm foarte departe privirile și în timp ce ne pierdem în gândiri infinite, ne uităm de noi. „Toată lumea ne cunoaște defectele, numai noi nu“, spunea Bossuet.

Sf. Scriptură, Sf. Părinți, precum și unii autori profani, sfătuiesc examinarea conștiinței. Așa în Psalmul 50 citim: „Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea“. Iar Cartea Înțelepciunii ne învață: „În dreptatea inimii și, prin ea, în dreptatea limbii stă înțelepciunea, izvorul fericirii și al nemuririi“. În Noul Testament, Mântuitorul și Sf. Apostoli nu încețază a spune: *Priveghiați...* (Mt. 24, 42; 25, 13); *Fii trezi și priveghiați...* (I. Petru 5, 8); *Insă tu priveghează...* (II. Tim. 4, 35); *Fericit este cel ce priveghiază...* (Apoc. 16, 15).

În primele veacuri creștine, magistri vieții duhovnicești și autorii ascetici, așază examenul de conștiință printre mijloacele indispensabile perfecțiunii. Așa Sf. Ioan Hrisostom zice: „N'ai tu acasă tăblițe pe cari să-ți scrii socotelile de toate zilele. Să ai câteva tăblițe și în conștiință, pe cari să-ți scrii greșelile de toate zilele. Când le faci calculul, reculege-ți sufletul și-l condu la alte sentimente, prin gândirea la iad, ca ziua de mâine să te afle mai hotărît în evitarea păcatului. Iar Sf. Vasile cel Mare spune că pentru a ne feri de rău și pentru a face progres în bine, trebuie să

stabilim exercițiul examenului de conștiință, ca o adevărată sentinelă în fruntea cugetelor noastre. Sf. Grigorie cel Mare spune „că a face bine examenul de conștiință este o caracteristică a celor aleși, a-l neglija este caracteristica celor afurisiți“.

În Apus, examenul de conștiință a fost și este mult practicat, mai ales între călugării din diferitele ordine monahale. Sfinți apuseni ca: Bernard, Ignațiu de Loyolla, Francisc de Salles precum și autorul „Urmării lui Hristos“ recomandăm practica examenului de conștiință.

În ce constă acest examen?

El nu este altceva decât o privire aruncată asupra lăuntrului nostru. Viața sufletului nostru e o carte minunată, o carte ale cărei pagini urmează una după alta și se scriu pe rând cum trec zilele, după cum se așază faptele, după cum se nasc și se arată gândurile și sentimentele. Citirea ei naște în chip normal, în duhul nostru, reflexii ca acestea: cum stau?, cum stă inima mea?, de cine ascultă ea?, cari sunt patimile cari o încătușează?, este Dumnezeu mulțumit cu mine?

E deajuns să ascultați aceste întrebări și să încerci a le da răspuns și examenul de conștiință a început.

Pentru a nu împiedica cu nimic mărturisirea conștiinței, e nevoie de o desăvârșită *reculegere* și *sinceritate*; două condiții cari de altfel lipsesc în mare măsură societății și omului modern. Oamenii trăesc la suprafața sufletelor, fără ca să pătrundă vreodată conținutul lor adânc. Sufletul asurzit de zgomotul lumii, înșelat de strălucirea falsă a bunurilor pământești, este într'o stare de distracție și agitație continuă. E necesară o adevărată luptă împotriva zgomotelor din afară, împotriva miilor de glasuri profane cari vorbesc în noi și cari fac din suflet o piață publică în care fiecare perorează. E nevoie apoi de sinceritate. Nu e vorba de sinceritatea naturală și de suprafață, care constă în a nu minți pe alții, ci de aceea sinceritate de fond care consistă în a nu te minți pe tine însuși.

Examenul de conștiință e legat de fiecare din zilele vieții noastre. El poate fi făcut dimineața și atunci se cheamă *examen de prevedere*. Nimic mai natural și mai frumos pentru un creștin, decât să-și înceapă ziua printr'un act de dragoste față de Dumnezeu, de recunoștință pentru noaptea petrecută în odihnă, în timp ce pentru alte creaturi omenești această noapte a fost o noapte de suferințe, de agonie și, poate, de moarte. E adevărat că această reculegere de dimineața necesită timp, și tocmai atunci omul e ocupat cu găteala. Gătitul însă nu preocupă pe nimeni în așa măsură ca să-i interzică orice cugetare. Cândul că Dumnezeu e deasupra noastră și că ne vede, împreună cu toți sfinții îngeri și cu cei morți din familia noastră, va exercita o bună influență asupra felului în care ne vom petrece ziua.

Hotărîrea de a începe acest exercițiu întâmpină multe greutăți, mai ales la cei cu voința slăbită. Marii convertiți creștini, ca Fer. Augustin, au arătat în pagini clasice lupta omului cu patimile, adevărații demoni cari nu se îndură să-l părăsească.

Măine, acesta este cuvântul cu care diavolul amăgește de cei slabi.

— „De ce numai astăzi? — îți șoptesc ademenitor patimile — de ce atâta grabă? Măine vei avea tot timpul să te cercetezi și să ne alungi, dacă nu-ți suntem pe plac“.

Iată că ziua a trecut. Am cedat patimilor. Suntem mai fericiți azi? Sau ziua care vine ne află mai slabi în lupta cu ele. Să începem examenul de prevedere cerând ajutorul lui Dumnezeu fără de care nu putem face nimic, „căci a obliga pe un schiop să meargă drept este un lucru mai puțin nebunesc, decât a reuși fără Tine Doamne“.

Examenul particular, deși se face spre amiază, se poate face în orice moment ale zilei. Obiectul acestui examen trebuie să fie defectul cel mai mare din noi. Acest defect trebuie căutat și ales. Nu e bine să ne gândim la îndreptarea tuturor defectelor deodată. Când vrei să vindeci totul deodată, nu vindeci nimic. Progresul pretutindeni este legat de înmulțirea numărului specialiștilor. Tot astfel, studiindu-ne faptele, temperamentul, predispozițiile, ajungem să ne cunoaștem, rând pe rând, toate relele din noi.

Odată cunoscut răul dominant, să începem împotriva lui o luptă hotărîtă, stăruitoare și cu mijloace supranaturale. Intre aceste mijloace, invocarea ajutorului lui Iisus Hristos, modelul tuturor virtuților, și stăruința de a ne asemăna cu El, să fie cele dintâi. Mântuitorul ne este model; El este și o forță, căci: „toate le pot în Hristos cel ce mă întărește“, zice Apostolul (Filip. 4, 13).

A venit seara. „Dă seama de diregătoria ta“ (Lc. 16, 2), se pare că spune Mântuitorul tuturor oamenilor. Ce-am făcut? Intreita întrebare pe care și filosofii păgâni cereau discipolilor lor să și-o pună seara.

Examenul general îmbrățișează actele de peste întreaga ziua. El constă în mulțumita adresată lui Dumnezeu pentru darurile primite, atât ca om cât și ca creștin, în căutarea răului făptuit, a binelui uitat sau rău făcut, în fine în regretul așa de natural, continuat prin propunerea tare de a ne face mai buni începând cu ziua următoare.

Acest examen trebuie făcut cu exactitate, cu dreptate și severitate.

Cu exactitate, adică să dăm mai multă atenție greșelilor habituale, decât celor trecătoare. Cercetându-le cauzele și împrejurările, stabilim un mic bilanț moral care ne face să le regretăm mai mult și ne întărește pentru ziua de mâine.

Cu dreptate, fără a căuta scuze și împrejurări atenuante pentru greșelile noastre.

Cu calm, fără a ne tortura de grija uitării vreunui păcat și fără a cădea în desnădejde. „Greșelile sunt un firicel de nisip pe lângă marele munte al îndurărilor bunului Dumnezeu“.

Hotărîrea serioasă luată înainte de a ne culca va determina în spirit și în creier o stare fiziologică și psihologică care ne va face mult mai ușoare învingerile din ziua următoare.

Examenul de conștiință astfel practicat va ușura mult concentrarea gândurilor și revenirea în sine pe care trebuie s'o facă fiecare creștin înainte de spovedanie.

El va aduce în suflet, înainte de toate, îndreptarea morală, prin triumful asupra patimilor. Împărăția ordinii se va sălășlui în cei obișnuiți cu cercetarea conștiinței. Pace și bucurie — pacea rezultată din faptul că suntem stăpâni pe sufletul nostru și bucuria acestei stăpâniri, vor inunda ca o ploaie binefăcătoare sufletele creștinilor ce-o vor practica.

(După Pr. S. Lepiéter)

Gheorghe Lițiu
student teolog.

Dela Avel la Hristos

„Sângele lui Hristos grăiește mai bine decât cel al lui Avel“.

Cuvântul *Avel* înseamnă: suflarea zădarnică, abur trecător.

Și ntr'adevăr, al doilea fiu al lui Adam nici n'a fost mai mult decât o nădejde fugară. Născut a doua zi după cădere, cu inima plină încă de luminile raiului, Avel se îndreaptă spre Dumnezeu și-i aduce jertfă plăcută. Nu

cumva cu aceasta își va reveni omenirea și se va lipi iar de Dumnezeu ei? Nu. Diavolul veghiază. Pune măciuca în mâna lui Cain și Avel nu mai este. Gândul cel bun piere. Pământul e îngrozit de așa frățietate. Se vaeta și blastămă. Dar vai de el, nici pământul nu-i mai bun; el însuși e un blestemat. Singur, n'are să poată îndrepta nimic.

De aci înainte așadar, calea e făcută. Viermele uciderii lucrează. Indată ce se va ridica vreun crainic al dubului, se va găsi și ciomagul care să zădărnicească. Zo-roastru, păgânul cu gânduri bune va fi ucis de fanatici; Socrate, de patrioți zeloși; Isaia de coreligionari invidioși, Ioan Botezătorul de Irodiada; Iisus de sanhedrin.

Nu s la întâmplare sugrumările acestea de dub. „A-veți pe diavolul de tată — zicea Mântuitorul — și țineți să împliniți poștele tatălui vostru. El, dela început a fost omoritor de oameni... (Io. VIII 44). „... Sunteți fii ai celor ce au omorât pe prooroci... trimit la voi prooroci, înțelepți și cărturari; dintre ei veți omorî și veți răstigni;.. să cadă asupra voastră tot sângele dreptilor răspândit pe pământ dela sângele dreptului Avel...” (Mat. XXIII 31-35).

După ce Iisus fu răstignit, arhidiaconul Ștefan în cu-vântarea adresată Evreilor le va spune că răstignind pe Iisus au fost logici cu ei înșiși: „Voi cei tari de cerbicie și netăiași împrejur la inimă și la urechi, voi pururea Dubului Sfânt stați împotriva, precum părinții voștri așa și voi! Pe cari dintre prooroci nu l-au prigunit părinții voștri? Omorât au pe cei ce au vestit de mai nainte sosirea Celui drept ai cărui vânzători și ucigași v'ați făcut voi acum”. Și pentru jertfa aceasta adusă lui Dumnezeu, Ștefan păți ca și Avel

Un scriitor genovez, scria mai anii trecuți: „Tragedia de pe muntele Golgota e mai mișcătoare atunci când o privim nu ca pe o faptă întâmplătoare, groaznică și fără de seamăn, ci ca pe opera naturală a omenirii. Prea adesea e schimonosită într'un fel de gigantică și îngrozitoare anecdotă împovărată de amănunte rânduite anume spre a uimi mințile. Faptele din pretoriu și de pe Golgota au ca și ca-racter principal și cumplit, acele de a fi logice”.

Omul nu se poate mântui prin știința sa, prin geniul său, nici chiar numai prin virtutea sa. Li trebuiește și amestecul cerului, o vărsare de sânge mai prețioasă decât văr-sărea de sânge a lui Avel.

„Sângele lui Hristos grăiește mai bine decât al lui Avel” (Evr. XII, 24). Acela cerea moartea și răsbunarea, ac-ște vestește viața și iertarea.

P.

Pacea confesională

Este un desiderat exprimat și dorit de tot românul conștient de rosturile viitoare ale Nea-mului și Bisericii.

Ne doare când idealul acesta este mai puțin înțeles tocmai de aceia cari ar trebui să-l înțe-leagă mai mult și mai bine. Iată o pildă:

Parohia fruntașă Pecica din jud. Arad de când se știe a fost un centru curat ortodox. După

războiu, din cele patru vânturi ale țării, s'a adu-nat aci vreo 12 români de lege unită.

Un duh rău a voit ca aci să se afle și un învățător foarte rău ortodox, care cu mare greu-tate a făcut un curs teologic (pe anul al doilea a căzut repetent), apoi cu mișelia s'a preoțit și cu șmecheria s'a mai ocupat și de alte treburi. Toate au sfârșit cu caterisirea.

După un sistem adânc condamnabil din punct de vedere moral, episcopia unită a Lugojului a luat de bun pe caterisitul P. Rusu și s'a folosit de el ca să organize în parohie cu preot plătit de Stat pe cei 12 uniți din Pecica.

Dar lucrurile nu s'au oprit numai aci. S'a cerut dela minister sistemizarea unei parohii unite în Pecica pe temeiul unei liste de credincioși — cei mai mulți refugiați — dintre cari o bună parte se desolidarizează de ea. Iată în privința aceasta ce scrie preotului gr. catolic Mitruț, precum și notarului comunal din Pecica, buna româncă, D-na Augusta Toma n. Coroianu, soția unui înalt func-ționar pens. din Ministerul Domeniilor, directoara Școlii de gospodărie casnică din Pecica și des-cendentă unei vechi familii de luptători ardeleni:

„Subsemnata am aflat, că am fost înscrisă în lista credinciosilor gr. cath. din comunele Pecica și Rovine, cari cer înființarea unei parohii gr. cath. în Pecica.

Cum subsemnata m'am desolidarizat dela in-ceput de aceasta mișcare, pe care o consider drept un motiv de dezbinare între românii din aceste co-mune a căror populație formează un bloc masiv ortodox, ne voind a lua parte ca bună româncă la alimentarea urei între frați,

Declar, că nici până azi nu mi-am schimbat părerea în aceasta chestiune și consider nu numai de inutil, dar chiar de un păcat de a se uneli toc-mai astăzi la granița de vest la distrugerea bunei înțelegeri între români prin înființarea unei parohii, care n'are credincioși, fiind majoritatea greco-cat-holicilor de aici cetățeni flotanți, cari nu au domi-ciliul lor stabil în comunele Pecica și Rovine.

În consecință vă rog a mă șterge din lista pe care ați făcut-o voind să dovediți numărul credin-cioșilor Dvs. și vă rog ca în viitor să nu vă mai folosiți de numele meu pentru propaganda pe care o faceți în scopul înființării unei parohii gr. cath. în Pecica și pe care eu o detest.

Rovine 27/II 1941.

Cu stimă
Augusta Toma
născ. Coroianu”

Documentul acesta este elocvent, atât prin francheța cu care o femeie denunță atitudinea necuviincioasă și antinațională ce o are preotul unit din Pecica, cât și prin bunul simț românesc

ce-l are o femeie, în speță Dna Toma, prin contrast cu atitudinea autorităților episcopiei unite, care în aceste vremuri tragice nu au alt lucru mai bun să facă, decât să tulbure pacea confesională la granița de vest a Țării.

Gestul Dnei Toma a fost cu atât mai românesc, cu cât — ca o ultimă protestare — a părăsit comunitatea unită și a trecut la Biserica ortodoxă.

Stați pe pace, fraților! Nu tulburați apele și dacă vreți mântuirea neamului: sporiți mai mult zelul de români creștini, decât de „catolici“.

Indură-Te, Iisuse!...

Indură-Te, Iisuse,
De viața mea pustie
Și fă ca iar credința,
In suflet, să-mi revie!...

Indură-Te de chinul
Ce veșnic mă pândește
Și dragoste curată
In inimă-mi sădește!...

Nu mă lăsa, Iisuse,
Să rătăcesc în noaple,
Ci calea mi-o arată,
Prin dulci și tainici șoapte!...

Speranță sfântă iarăși
In suflet imi aprinde,
Să'nlătur disperarea
Ce'ntr'una mă cuprinde!...

Indură-Te, Iisuse,
De viața mea sărmană
Și șterge, cu iubirea-Ți,
Din mine orice rană!...

Pr. Teodor Sărac

Călătorie

Faptul cel mai duios din viața Mântuitorului este patima Sa. Faptul care a stors și va stoarce mii și mii de lacrimi din ochii credincioșilor, este calvarul și drumul cel greu al Crucii. Această suferință pe care nimeni dintre oameni n'a încercat-o vreodată, ne-a adus liberarea din robia dușmanului celui vicelan. Ei îi datorăm mântuirea, pentru că prin ea „am fost răscumpărați pe un preț mare“ (I. Cor. 6, 20). In amintirea ei s'a orânduie acest timp de mare post, in curgerea căruia ne găsim acum.

Inaintea noastră, se deschide un drum lung, care începe din grădina Ghetsimani și duce spre Golgotha celor mai grele chinuri. La capătul lui stă sfânta Cruce a răstignirii, dar și mormântul Invierii.

In fiecare an, bunul creștin, trebuie să ducă până la capăt această călătorie.

Tu, iubite frate, te-ai pregătit, pentru o asemenea călătorie?

Unde-ți este toiagul și traista cu merinde?

Noaptea și oboseala te pot apuca în mijlocul drumului, spre mântuire, iar răufăcătorii din băgișul împădurit de spiniile păcatelor îți pot eși la orice cotitură; de aceea tu ai nevoie de toiag. Toiagul tău de drum, tovarășul tău de apărare, trebuie să fie „Cuvântul lui Dumnezeu“. La o călătorie așa de lungă și anevoioasă, nu poți pleca nici fără traistă de drum; de aceea trebuie să-ți pregătești merindele drumului, cari nu pot fi decât „postul și rugăciunea“.

O hrană bună, pe care ți-o recomandă și sf. Părinți ai Bisericii noastre și de care nu trebuie să ne despărțim, este „Psaltirea“. Psalmii sunt cele mai frumoase rugăciuni. Ei sunt oglinda sufletului smerit, care își are în față păcătoșenia și nemi-nicia sa. Ai cetit vreodată psalmul 50 al împăratului David? Ai desprins din slova lui focul pocăinții, a străngerii și scuturării inimii frânie și smerite, de toate moliile păcatelor și praful fărâdelegilor? Dacă l-ai cetit și nu l-ai simțit, ca și cum ar fi pornit din inima ta, nu poți merge pe drumul acesta al Crucii.

Pe lângă toate acestea, încă mai ai nevoie de ceva, de mare preț. Intr'o călătorie lungă, spinoasă și grea, când dușmanii îți ies la orice colț, mult îți folosește și un tovarăș bun. Alege-ți dar tovarăș care să-ți fie de mare folos, care nu te va părăsi in drumul tău, alege-ți pe cel mai bun tovarăș al sufletului tău, pe Domnul Hristos.

Ce plăcută trebuie să fie această călătorie! Să te știi că esti întovărășit de Acela care te ocrotește, care te duce drept la țintă; să știi că tovarășul de drum cu tine, e Domnul, care ia asupra-Și tot răul ce ți s'ar ivi pe cale. Ai putea tu oare să-l îndepărtezi?!

Frate iubit, leagă prietenie cu Domnul! Pregătește-te! Călăuza ta, Hristos, te așteaptă!... Te-ai hotărât să pleci? Iți urez drum bun!...

Vasile St. Guzu, student.

Despre ce să predicăm?

In Dumineca Floriilor, 13 Aprilie 1941, să predicăm despre slava lumească și slava cea dela Dumnezeu.

Intrarea Mântuitorului în Ierusalim nu are în sine nimic din slava cea deșartă a lumii. Fiul lui Dumnezeu vine călare pe un mânz de asină (chipul blândeței și al smereniei), iar nu pe un cal războinic, între surle și tobe. Strigătele de: Osana, veșmintele și stălpărilor așternute în cale, nu aduc nici măcar un zâmbet pe fața Lui, fiindcă El cunoaște deșertăciunea slavei omenești și știe că dincolo de bucuria trecătoare a gloatei îl așteaptă: Crucea și moartea, singurele care-l pot duce la Inviere și la slava cea dela Dumnezeu. In loc de a se bucura, în acea zi Mântuitorul a plâns de mila cetății nepocăite (Lc. 19 v. 41), știind că peste

câteva zile aceiași locuitori din Ierusalim vor striga într'un glas: Răstignește-l! În felul cum a intrat Mântuitorul în Ierusalim trebuie deci să vedem călcarea în picioare a slavei lumești.

Intre cele trei ispite capitale, cu care diavolul a încercat și pe Mântuitorul, este și *slava lumească*, adică setea de mărire din partea oamenilor (Mt. 4 v. 6). Ea este acel chip de aur, ridicat de împăratul Nabucodonosor, în fața căruia, în sunete de tobe, surle și alăute, toți cădeau și se închinau (Dan. 3 v. 3—5). Ceice se închină acestui idol nu mai râvnesc după slava cea dela Dumnezeu (In. 5 v. 44).

Slava lumească este pierzătoare de suflet pentru că: a) *Lingușește virtutea* și o strică. Sufletul curat roșește în fața laudelor și fuge de ele. Slava lumii se ascunde, ca șarpele, sub flori și verdeată și se furișează până la umbra virtuții spre a o ucide. O rănește prin lingușiri, și o descopere în fața ochilor omenesți pentru a o prinde în lațurile mândriei. Celce vânează lauda oamenilor își pierde plata dela Dumnezeu (Mt. 6 v. 1—6). Creștinul trebuie să zică împreună cu Mântuitorul: „Mărire dela oameni nu primesc” ci „Părinte, tu mă preamărește” (In. 5 v. 41; 17 v. 5) și „Intru Domnul se va lauda sufletul meu” (Ps. 33 v. 2).

b) *Infrumșetează păcatul*, ascunzându-l de ochii oamenilor. Toți cei stăpâniți de slava lumii sunt oameni vițioși, cu judecata stricată, cari fac din mărire ținta vieții, preferând-o virtuții. În loc de a-și căuta fața sufletului în oglinda conștiinței, doritorii de mărire lumească o caută în cuvintele de lingușire ale semenilor. Ce este mai ușor decât să îmbraci vițiul în cuvinte sclipitoare de laudă!

c) *Atribue omului* ceea ce fapt este a lui Dumnezeu (I. Cor. 4 v. 7), desbracă Creatorul pentru a îmbrăca făptura, făcându-ne niște dumnezei mici.

Slava lumească este capricioasă și nestatornică. Veșnic setoasă după noutăți, a ispitit pe Ioan Botezătorul. Când l-a văzut ascet, a spus că are demon (Mt. 11 v. 18). A venit Fiul Omului, mâncând și bând. A spus despre El că face minunile cu ajutorul lui Beelzebul (Mt. 12 v. 24). Numai la câteva zile după întimpinare, aceeași gloată din Ierusalim, după ce-i strigase: Osana, Fiul lui David! cere să i se sloboziască tâlharul Varava, iar Fiul lui Dumnezeu să se răstignească! Stălpărilor se prefac în cunună de spini. Creștinul nu poate râvni să se încununeze cu o astfel de slavă. Mântuitorul nu voia să primească mărire dela oameni (In. 5 v. 41). Când aceștia voiau să-L proclame rege, fiindcă văzuseră minunile Lui, El a fugit din mijlocul lor (In. 6 v. 15).

Față cu această mărire lumească deșartă, sf. Scriptură ne pune înainte *mărire cea dela Dum-*

nezeu, ca țintă a vieții noastre. De această mărire ne facem părtași prin viețuirea noastră după Evanghelia lui Hristos. Altoindu-ne în El ca mlădița în viță (In. 15 v. 5), prin iubire și păzirea poruncilor Lui rămânem întru El și El întru noi (In. 15 v. 10) și unde va fi El acolo vom fi și noi (In. 12 v. 26; 17 v. 24), luând parte la mărirea Lui cea din cer.

Preamărirea Fiului lui Dumnezeu, după patima Sa de pe pământ, s'a arătat în minunile dela: moartea, învierea, înălțarea la cer, șederea de a dreapta Tatălui, și răspândirea Evangheliei Sale în lume.

Mărirea cea dela Dumnezeu, ca parte de moștenire pentru noi creștinii (Rom. 8 v. 17) constă și ea din: *harul lui Dumnezeu*, cel cu îmbelșugare vărsat asupra noastră, în puterea căruia noi încă aici pe pământ gustăm bucuriile vieții celei viitoare, știindu-ne împăcați cu Dumnezeu (Rom. 5 v. 1). *Sf. Duh* sălășluște în noi din clipa botezului (I. Cor. 3 v. 16), ne îndreptează, ne înnoește sufleteste (I. Cor. 6 v. 11), fiindu-ne arvuna învierii (Rom. 8 v. 11). *Moartea creștină* este o admire (F. Ap. 7 v. 60; I. Tess. 4 v. 13) și o apropiere de Dumnezeu (II. Cor. 5 v. 6) *Învierea trupului* și îmbrăcarea lui întru nestrucăciune, strălucire și putere ne este garantată prin „incepătura învierii” lui Hristos (I. Cor. 15 v. 20, 42—44). *Starea de a dreapta* la judecata de apoi (Mt. 25 v. 34) ne este făgăduită tuturor celor ce am crezut și făcut după Evanghelie, iar *petrecerea alături de Mântuitorul* (In. 12 v. 26) în slava cerească, ne așteaptă la sfârșitul acestei vieți, pe ceice am iubit pe Mântuitorul și am păzit poruncile lui.

Dumnezeu n'a creiat pe om pentru a întoarce apoi fără nădejde mâna de țărână în întunecimea mormântului și nici n'a trimis pe Fiul Său să se răstignească pentru a-l amăgi cu făgăduințe cerești, ci i-a întipărit chipul Său dându-i suflare de viață din viața Sa. Moștenirea noastră este în casa părintească, în lumina cea neapusă, unde „nu este durere, nici scârbă, nici suspinare ci viață fără de sfârșit”.

Intrarea Mântuitorului în Ierusalim să ne aducă aminte de Ierusalimul cel de sus, cetatea cea sfântă, învăluită în slava lui Dumnezeu, care nu are trebuință de soare, nici de lună, ca să o lumineze, căci mărire lui Dumnezeu a luminat-o și făclia ei este Mielul (Apoc. 21 v. 10, 11, 23). Să ne câștigăm cetățenia ei, fiindcă în ea intră numai cei scriși în Cartea Vieții (Apoc. 21 v. 27).

„Toată făptura este ca iarba și toată mărire ei ca floarea ierbii: uscatu-s'a iarba și floarea a căzut” (I. Petru 1 v. 24).

„Să nu fim iubitori de mărire deșartă, întâ-

ritându-ne unii pe alții și pizmuindu-ne între noi" (Gal. 5 v. 26).

„Nu faceți nimic din duh de împărechere, nici din mărire deșartă, ci cu smerenie unul pe altul socotească-l drept mai de cinste ca el însuși" (Filip. 2 v. 3).

„Nimeni să nu-și pună lauda în oameni". (I. Cor. 3 v. 21).

„Să nu se laude cel înțelept întru înțelepciunea lui, și să nu se laude cel tare întru tăria lui, și să nu se laude cel bogat întru bogăția lui, ci întru aceasta să se laude cel ce se laudă, că înțelege că Eu sunt Domnul cel ce fac milă și judecată și dreptate pe pământ". (Ier. 9 v. 23—24).

„Semeția pre om smerește, iar pe ceice gândesc cu smerenie îi întărește cu mărire Domnul". (Prov. 29 v. 23).

„Frica Domnului este învățătură și înțelepciune, și începutul măriri răspunde ei, și merge mărirea înaintea celor smeriți". (Prov. 16 v. 4).

„Iar mie să nu-mi fie a mă lauda, fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume". (Gal. 6 v. 14).

Cărți

Tiberiu Morariu: *Entwicklung der Bevölkerungsdichtigkeit Siebenbürgens während der Jahre 1840—1930*, București 1940, pag. 102.

Lucrarea „*Evoluția densității populației din Transilvania în cursul anilor 1840—1930*" a d-lui Tiberiu Morariu, șeful de lucrări pe lângă catedra de geografie a Facultății de științe a Universității din Cluj-Tișoara, are de scop să arate opiniei publice în general și în special celei germane, dreptatea istorică a neamului românesc din Transilvania.

Sunt cunoscute afirmațiunile tendențioase ale ungarilor și falsificările ce le-au făcut în toate timpurile printr'o propagandă dezlănțuită pe teren istoric, geografic, politic și economic.

D-l Tiberiu Morariu, bazat pe documente statistice și studii strict documentare, restabilește adevărul, arătând și combătând pe autorii maghiari, cari susțin dominația maghiară a Transilvaniei, între care se află și contele Paul Teleki cu harta sa etnografică a Ungariei, publicată în limba engleză.

D-l T. Morariu, îl combate cu autori maghiari și statistici maghiare și germane. Astfel *Husti András* pe la 1791 afirmă „că nici o altă națiune nu se aproprie din punctul de vedere al limbii atât de mult de limba romanică (latină), decât cea ro-

mânească. Aceasta este o probă sigură și infalibilă, că Românii sunt urmașii vechilor coloniști romani" (p. 4) și deci ei au fost cei mai vechi locuitori ai Transilvaniei. Ungurii au căutat să falsifice istoria și geografia Transilvaniei, spunând că ei au fost cei dintâi și cei mai mulți în raport cu Românii. Oamenii de știință *Kiepert, Walis, Berghaus, de Martonne*, nu s'au lăsat ademeniți de mistificările lor, ci au scos la lumină adevărul științific cu privire la procesul istoric și etnografic al Românilor din Transilvania.

În cap. I. d-l Tiberiu Morariu face observații generale cu privire la harta lui Paul Teleki, care a falsificat adevărul prin aceea că are așa numitele „spații goale" (nelocuite). Aceste spații goale în realitate totdeauna au fost locuite de Români. Contele Paul Teleki a marcat pe harta sa etnografică, în culori, numai teritoriile locuite de Unguri și acelea unde numărul populației românești trecea de 75%. Harta lui Teleki comparată cu a lui Ratzel, Jean Brunhes, la Blanche, duce la concluzia, că nu poate fi vorba de asemenea „spații goale", imagine. D-l Tiberiu Morariu susține că „munții Carpați au fost reazem de rezistență al Românilor de pretutindeni, ocrotitori ai populației românești". (Vezi și G. Valsan: *Carpații în România de azi*, Buc. 1924). În cap. II-lea, autorul se ocupă cu statisticile dela sfârșitul sec. al XVIII-lea, de sub Iosif II și cele dela începutul sec. al XIX-lea, statistica lui Fényes Elek: „*Magyarország statisztikája*" (1842), de cercetările lui *A. Petermann* și *E. Bilz*, din cari rezultă că *elementul românesc formează majoritatea populației la mijlocul veacului trecut* și nu se poate vorbi de spații etnice goale în Transilvania (pp. 17—23), a lui *Behm, Wagner, Hanemann* (1857—1860), *Bergner* care ne dă o prețioasă știre, când spune că „femeea română aduce pe lume copii mult mai rezistenți, mai plini de viață, decât vecinele sale de altă naționalitate, după cum ne dovedesc și statisticile" (p. 33), *Hätsek* (1880) și a prof. univ. *Csolnoky Jenő* 1900, *Kogutowicz M.* și *Kerekes Z.* din 1910, cari toate demonstrează, „că nu se poate vorbi despre ținuturi nelocuite" (p. 46 și 47). Harta executată de E. Hotăran, bazată pe indicatorul statistic din 1930, luând în considerare densitatea din 2590 de comune din Ardeal, 588 comune în Banat și 911 comune din Crișana și Maramureș, arată că numărul total al populației se ridică la 5.549.441 de suflete cu o densitate de 54,3 locuitori pe kilometru pătrați.

Din analizarea deosebitelor ținuturi de densitate, se poate concluda, că ținuturile intens populate din zona de câmpie sunt în congruență cu populația românească autohtonă, în vreme ce densitatea scade în ținuturile colonizate cu elemente

de populație eterogenă. Dovada următoare: județe în care întâlnim necontestată majoritate românească și în cari densitatea medie e urcată: Alba 66, 0, Brașov 64, 2, Târnava-mică 71, 3, Sălaj 66, 0, Someș 55, 6 ș. a., iar în ținuturile cu procent mare de minorități, se poate arăta, dimpotrivă, o densitate redusă: Ciuc 29, 4, Trei-Scaune 49, 9, Odorhei 43, 9 s. a.

Procentul mare de populație în județele românești trebuie atribuit marelui excedent de populație și vitalității poporului român, care a resistat eroic tendințelor ungurești de asimilare. Aglomerarea densităților mari de populație în zonele precarpatice și la punctele de atingere cu câmpia, fac dovada necontestată, că atât zona deluroasă cât și ținuturile limitrofe au constituit din timpurile cele mai vechi, pentru poporul român, locul de refugiu contra năvălirilor dușmane. Văile râurilor importante, din cauza terenului rodnic și a negoțului desfășurat pe ele au atras o numeroasă populație românească. Cu timpul și încă de curând s'au dezvoltat centre de mare densificare în ținuturile industriale și miniere.

După *Schwartner*, Românii aveau în jumătatea a doua a sec. XVIII-lea 60% din populația Ardealului, cu excepția regiunilor militare Năsăud, Banat și Maramureș, cari erau aproape pur românești. În anul 1930 procentul populației românești este 57% în Ardeal, 54,4% în Banat și 60,7% în Crișana și Maramureș (pp. 91-92).

În anul 1910 Transilvania a fost locuită de o populație totală de 5.248.522 de suflete, dintre cari Români: 2.821.710, Unguri: 1.498.849, Germani: 536.311, Evrei: 182.897, alte naționalități: 208.745. În anul 1930 proporția e următoarea: Din numărul total de 5.548.383 de locuitori: Românii s'au ridicat la 3.207.880, Ungurii au scăzut la 1.353.276, Germani: 543.852, Evrei 178.699 și 264.676 alte naționalități (p. 93).

Bibliografia utilizată de dl T. Morariu e bogată; a consultat 70 de autori, statistici maghiare și germane (pp. 95-99). La sfârșitul lucrării harta densității populației din Transilvania e foarte edificatoare, — dealtfel statisticile sunt lămurite de o mulțime de hărți grăitoare.

Studiul d-lui Tiberiu Morariu e de o mare însemnătate științifică. El ne arată cauza dreaptă a neamului românesc din Transilvania; ne face să credem într'un viitor mai bun și drept și să sperăm că opinia publică mondială va ține seama de el.

Prof. C. Rudneanu

Informațiuni

■ **Academia Română** a împlinit trei sferuri de veac. După Biserica cel mai vechiu așezământ de cultură și după Școală — fiica Bisericii, Academia Română este cel dintâi așezământ național și cultural, care a proclamat unitatea națională a tuturor Românilor, înainte de înfăptuirea ei politică. Cei dintâi membri ai Academiei au fost aleși din toate provinciile românești (transilvăneni, bucovineni, basarabeni și macedoneni, pe lângă munteni și moldoveni).

Deși contribuția la patrimoniul culturii române este considerabilă, misiunea ei este departe de împlinire. Nu și-a împlinit-o nici măcar pe cea inițială: de-a termina dicționarul limbii române și de-a unifica ortografia.

■ **Comemorarea lui O. Goga**, săvârșită în toate școlile din țară la 1 Aprilie c. — 60 ani dela data nașterii lui, — a răscolit conștiințele și a readus în zarea privirilor și simțirilor noastre idealurile din nou actuale pentru care a luptat și a murit poetul pătimirii și a învierii Ardealului.

La festivitatea organizată la Academia Teologică din Arad a vorbit P. C. Rector Dr. S. Șiclovan evocând în cuvinte alese opera și personalitatea poetului, oratorului și luptătorului Octavian Goga. Studentul I. Triponescu a declamat poeziile: „De-oi muri“ și „Oltul“; stud. I. Popa a citit poeziile: „Rugăciune“ și „Noi“, iar stud. Gh. Lițiu a citit din „Mustul care fierbe“ eseul „Avram Iancu“.

Au fost de față profesorii și studenții Academiei.

■ **Păr. Prof. Dumitru Manu** dela Academia teologică din Blaj a vorbit Duminecă în 30 Martie 1941 în sala Palatului Cultural din Arad despre cauzele dezastrului României în 1940.

Dsa înșiră: corupția funcționarilor, asasinatele politice, călcarea poruncilor biblice, bârfirea politicianistă, democrația și demagogia, neascultarea de făuritorii și conducătorii țării, căsătoriile cu ungueroaice, spionajul, etc. (Ar mai fi fost de înșirat desbinarea confesională și sectară, care, în loc să dispară, mai tare s'a adâncit).

Salvarea noastră vine dela Școală și Biserică prin naționalism integral și moralitate creștină.

Mărturisirile părintelui Manu sunt cu atât mai interesante și autentice, cu cât și Sf. Sa a făcut destul de multă și răsunătoare politică.

■ **Dl prof. Vintilă Popescu** dela Academia Teologică din Arad, a primit darul diaconiei la sf. Liturghie, servită de P. S. S. Părintele Episcop Andrei în Capela Reședinței arhieresti, Sâmbătă în 29 Martie 1941.

Să-i fie spre bucurie, — precum și spre folosul Școalei și slava Bisericii.

■ Școala de Cântăreți din Arad, privită la începutul organizării ei cu destul scepticism, desfășură o activitate din zi în zi tot mai frumoasă. Sub conducerea atentă a harnicului și distinsului director și prof. d. Trifon Lugojan, a primit un ritm de muncă și progres de admirat. Cântăreții participă la toate serviciile din Catedrală, au un cor pe trei voci, dau răspunsurile liturgice și cântă toate cântările bisericești — inclusiv Paraclisul Maicii Domnului — pe note. Duminică în 30 III. au dat un concert de cântări religioase la Casa Culturală din Arad-Șega sub conducerea păr. I. Brândașiu și sunt invitați și în alte părți.

Sub eminența conducere a d-lui director T. Lugojan, școala noastră de cântăreți a ajuns o școală de model.

■ Exproprierea urbană a Evreilor, în favorul Statului Român pe temeiul Decretului-lege semnat de dl gen. I. Antonescu, este cea mai însemnată contribuție ce se poate aduce românizării orașelor. Motivarea ei simplă e totuși cutremurătoare: în cincizeci de ani Evreii au acaparat mai multe averi, decât și-au putut aduna Românii în cincisute de ani. Numai în București, din valoarea de 35 miliarde a imobilelor zidite după războiu, 29 miliarde sunt proprietăți iidovești.

■ Despărțământul, Arad al Asociației Clerului „A. Șaguna” și-a ținut adunarea în 2—3 Martie 1941. Cu acest prilej s'au mărturisit și cuminecat toți preoții protopopiatului și profesorii de religie. La priceasnă a predicat P. C. Ioan Ardelean din Micălaca președintele despărțământului.

La ședința ținută în sala festivă a Academiei teologice a vorbit P. Cucernicul părinte președinte și s'au cetit rapoartele anuale, la cari au luat cuvântul pr. Il. Felea, P. C. Icon. st. Dr. Gh. Ciuhandu, pr. M. Morgovan, P. C. cons. ep. Tr. Cibian, pr. Z. Brădean, prot. F. Codreanu și diac. A. Tripon.

La sfârșit P. S. S. Părintele Episcop Andrei a ținut o mișcătoare lecție despre evlavie și mijloacele pentru cultivarea ei. P. S. Sa a chemat clerul și cantorii să fie mai atenți la serviciul divin și la toate actele de pietate cu cari se cere săvârșit; la cetirea rugăciunilor, la cântare, ingenunchere, plecarea capetelor, facerea sfintei cruci, etc. Pietatea este începutul vieții religioase și mijlocul cel mai bun pentru a atrage oamenii la biserică.

Nr. 1770/1941.

Comunicat

Având în vedere că, deși în repetite rânduri, s'a atras atențiunea Cucernicilor preoți, asupra obligativității de a respecta calea ierarhică în corespondența Sf. Lor cu Consiliul Eparhial, ca autoritate superioară bisericească, totuși sosesec zilnic cereri și rapoarte dela C. preoți din Eparhie, pentru diferite chestiuni personale și oficioase, cu înconjurul Ofiilor Protopopești, nerespectându-se astfel calea ierarhică, invităm, pentru ultima dată, Onorata preoțime, ca, în viitor, toate cererile adresate Consiliului Nostru Eparhial, fie acelea de orice natură (oficioasă, personală, pentru ajutor, avans, etc.) să fie înaintate numai prin Oficiul Protopopesec al tractului respectiv.

Contrar, actele înaintate vor rămâne nerezolvate.

Arad în 2 Aprilie 1941.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier referent eparhial.

Nr. 1711/1941.

Concurs

Pentru întregirea parohiei Olari, protopopiatul Șiria, se publică concurs din oficiu cu termen de 8 zile.

Venite :

1. Sesiunea parohială, 32 jug., cu dreptul de pășunat.

2. Stolele legale și birul parohial.

3. Folosința casei și grădinei parohiale.

4. Salarul dela Stat.

Parohia este de clasa primă.

Toate impozitele după beneficiul preoțesc le va suporta preotul.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului eparhial din Arad.

Arad în 29 Martie 1941.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier ref. eparhial.

Nr. 1756/1941.

Pentru parohia vacantă Colonia Gurba, protopopiatul Ineu, se publică concurs din oficiu cu termen de 8 zile.

Venite :

1. Sesiunea parohială, 32 jug.

2. Stolele legale.

3. Salarul dela Stat.

Parohia este de clasa a doua.

Preotul va achita toate impozitele după venitul preoțesc, din al său.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului eparhial din Arad.

Arad în 30 Martie 1941.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier ref. eparhial.